Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/2450

30.10.2026

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2026/2450

z 21. októbra 2026,

ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 153 ods. 2 písm. b) v spojení s jej článkom 153 ods. 1 písm. a),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Na zlepšenie ochrany pracovníkov pred rizikami vyplývajúcimi z expozície karcinogénom, mutagénnom alebo reprodukčne toxickým látkam na pracovisku a na zabezpečenie rovnakej minimálnej úrovne ochrany v celej Únii sú potrebné pravidelné aktualizácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES ([3]). Limitné hodnoty expozície pri práci by sa mali stanovovať alebo revidovať vzhľadom na dostupné informácie vrátane aktuálnych vedeckých dôkazov a technických údajov a mali by vychádzať z dôkladného posúdenia sociálno-ekonomického vplyvu a faktorov uskutočniteľnosti. Tieto informácie by mali zahŕňať, ak súk dispozícii, stanoviská výboru pre hodnotenie rizík Európskej chemickej agentúry (ďalej len „ECHA“) zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ([4]) (ďalej len „výbor pre hodnotenie rizík“) a stanoviská Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zriadeného rozhodnutím Rady z 22. júla 2003 ([5]). Uvedené stanoviská poskytujú potrebné vedecké dôkazy na odôvodnenie akéhokoľvek návrhu Komisie na zmenu smernice 2004/37/ES. Okrem toho vychádzajú z praktických skúseností a reality na pracoviskách v celej Únii a odrážajú široký konsenzus. V tejto súvislosti majú osobitný význam stanoviská Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktoré sú výsledkom tripartitného konsenzu, a mali by sa zohľadniť. V súlade s Medziinštitucionálnou dohodou z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva ([6]) by Komisia mala zabezpečiť, aby jej návrhy vychádzali zo spoľahlivých dôkazov a komplexného zapojenia zainteresovaných strán, a mala by systematicky posudzovať hospodársky, sociálny a environmentálny vplyv svojich návrhov. Jej návrhy by mali rešpektovať zásady subsidiarity a proporcionality v súlade so Zmluvou o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“).

([1]) Ú. v. EÚ C, C/2026/73, 30.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/73/oj.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu zo 6. októbra 2026 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 19. októbra 2026.
([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES z 29. apríla 2004 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci (šiesta samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice Rady 89/391/EHS) (Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 50, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/37/oj).
([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).
([5]) Rozhodnutie Rady z 22. júla 2003, ktorým sa zriaďuje Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (Ú. v. EÚ C 218, 13.9.2003, s. 1).
([6]) Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

(2) Smernica 2004/37/ES sa vzťahuje na látky alebo zmesi, ktoré spĺňajú kritériá klasifikácie ako karcinogén, mutagén alebo reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B stanovené v prílohe I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([7]), ako aj na látky, zmesi alebo procesy uvedené v prílohe I k uvedenej smernici. V prípade každého nového doplnenia do zoznamu látok, zmesí a procesov uvedeného v prílohe I k smernici 2004/37/ES sa musia poskytnúť spoľahlivé vedecké dôkazy s cieľom preukázať, že dané látky, zmesi a procesy patria do rozsahu pôsobnosti uvedenej smernice, a to na základe dostupných platných vedeckých zdrojov, ako sú agentúra ECHA, Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (ďalej len „IARC“) a vnútroštátne orgány, pričom osobitná pozornosť sa venuje recenzovanej publikovanej literatúre o týchto látkach, zmesiach a procesoch. S cieľom zabezpečiť najvyššiu úroveň ochrany pracovníkov by Komisia mala zintenzívniť svoje úsilie o identifikáciu prioritných látok na stanovenie limitných hodnôt podľa uvedenej smernice na základe najlepších dostupných informácií vrátane vedeckých a technických údajov, pričom by mala čo najlepšie využiť súčasné a budúce rozpočtové a administratívne zdroje a zohľadniť vedecké a administratívne potreby.

(3) Látky, zmesi a procesy uvedené v prílohe I k smernici 2004/37/ES a látky a zmesi uvoľňované týmito procesmi sa líšia podľa toho, či majú karcinogénne, mutagénne alebo reprodukčne toxické účinky. Preto je vhodné objasniť vymedzenia pojmov „karcinogén“, „mutagén“ a „reprodukčne toxická látka“ stanovené v uvedenej smernici s cieľom zabezpečiť, aby sa na príslušné látky, zmesi a procesy vzťahovalo každé z týchto vymedzení pojmov. Takisto je vhodné zosúladiť vymedzenie pojmu „reprodukčne toxická látka“ s vymedzením pojmov „karcinogén“ a „mutagén“.

(4) V prípade mutagénov a väčšiny karcinogénov nie je vedecky možné určiť úrovne, pod ktorými by expozícia neviedla k nepriaznivým účinkom na zdravie. Hoci stanovenie limitných hodnôt expozície karcinogénom a mutagénom na pracovisku v smernici 2004/37/ES prispieva k výraznému zníženiu rizík vyplývajúcich z takejto expozície prostredníctvom prístupu založeného na postupných krokoch a vytyčovaní cieľov prijatého v uvedenej smernici, úplne neodstraňuje riziká pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov vyplývajúce z expozície pri práci (reziduálne riziká). Preto je nevyhnutné, aby sa existencia takýchto reziduálnych rizík pracovníkom oznámila jasným a transparentným spôsobom počas školenia pracovníkov stanoveného v uvedenej smernici. Zoznam reziduálnych rizík spojených so súčasnými záväznými limitnými hodnotami expozície pri práci pre karcinogény podľa smernice 2004/37/ES a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/148/ES ([8]) prijal Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na základe konsenzu vo svojom stanovisku s názvom „Oznámenie o reziduálnych rizikách spojených so záväznými limitnými hodnotami expozície karcinogénom pri práci“ z 10. decembra 2025.

(5) Je možné, že niektorí pracovníci sú viac vystavení rôznym druhom látok alebo zraniteľnejší voči nim z dôvodu svojho pohlavia. To by sa malo naďalej zohľadňovať vo výskume v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vo vedeckých štúdiách a v stanoviskách výboru pre hodnotenie rizík a Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, pričom by sa mal zohľadniť cieľ účasti mužov a žien na trhu práce.

(6) Niektoré látky, na ktoré sa vzťahuje smernica 2004/37/ES, sa používajú v odvetviach strategického významu pre Úniu. Hoci pokrok v priemyselnej transformácii, stimulácia obehového hospodárstva a zachovanie a posilnenie medzinárodnej strategickej autonómie v oblasti surovín sú prioritami Únie, je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa pracovníkom poskytla vysoká a porovnateľná úroveň ochrany pred zdravotnými rizikami súvisiacimi s expozíciou pri práci. V zásade 10 Európskeho piliera sociálnych práv ([9]) sa takisto uznáva právo pracovníkov na vysokú úroveň ochrany ich zdravia a bezpečnosti pri práci, ktorá zahŕňa ochranu pred expozíciou karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam na pracovisku. V tejto súvislosti sa v procese stanovovania limitných hodnôt expozície pri práci zohľadňujú nielen vedecké a zdravotné hľadiská, ale aj sociálno-ekonomické aspekty, čo v niektorých prípadoch odôvodňuje stanovenie prechodných období.

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj).

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/148/ES z 30. novembra 2009 o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom azbestu pri práci (Ú. v. EÚ L 330, 16.12.2009, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/148/oj).

([9]) Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10.

(7) Agentúra IARC klasifikovala zváračské dymy ako „karcinogénne pre ľudí“ (skupina 1 klasifikácie IARC). Podľa správy o rozsahovej štúdii agentúry ECHA na hodnotenie limitných hodnôt pre zváračské dymy a dymy z iných procesov, pri ktorých na pracovisku vzniká dym podobným spôsobom (ďalej len „správa o rozsahovej štúdii agentúry ECHA“), sú zváračské dymy a dymy z iných procesov, pri ktorých vznikajú dymy podobným spôsobom, komplexné a môžu obsahovať karcinogény, mutagény alebo reprodukčne toxické látky, ako sú zlúčeniny šesťmocného chrómu, zlúčeniny niklu, kadmium a jeho anorganické zlúčeniny. Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci po zvážení najnovších dostupných vedeckých dôkazov vrátane správy o rozsahovej štúdii agentúry ECHA týkajúcej sa vplyvu na zdravie a bezpečnosť pracovníkov odporučil, aby sa do prílohy I k smernici 2004/37/ES zahrnula len práca, pri ktorej dochádza k expozícii zváračským dymom. Komplexnosť a rôznorodosť zváračských dymov spolu s neexistenciu harmonizovanej klasifikácie v nariadení (ES) č. 1272/2008 prispievajú k nejasnostiam, pokiaľ ide o rozsah ich možného nebezpečenstva pre pracovníkov, a teda k nedostatku vhodných opatrení riadenia rizík na pracovisku. Riešením tejto chýbajúcej klasifikácie zváračských dymov na úrovni Únie by sa zabezpečila väčšia právna zrozumiteľnosť, pokiaľ ide o uplatňovanie smernice 2004/37/ES. V súlade so stanoviskom Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je preto vhodné zahrnúť do prílohy I k smernici 2004/37/ES prácu, pri ktorej dochádza k expozícii dymom, ktoré vznikajú pri zváraní a ktoré obsahujú látky alebo zmesi, ktoré spĺňajú kritériá klasifikácie ako karcinogén, mutagén alebo reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B stanovené v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 1272/2008. Uvedené stanovisko Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci obsahovalo aj odporúčanie vypracovať usmernenia týkajúce sa zváračských dymov. Okrem existujúcich usmernení, akým je napríklad Usmernenie pre národných inšpektorov práce týkajúce sa riešenia zdravotných rizík spojených so zváračským dymom, ktoré v roku 2018 vypracoval Výbor vedúcich predstaviteľov inšpekcie práce, by inšpektorom práce a podnikom, najmä malým a stredným podnikom (ďalej len „MSP“) vrátane mikropodnikov, mohli pri zabezpečovaní súladu s položkou zváračské dymy v prílohe I k smernici 2004/37/ES pomôcť ďalšie usmernenia Únie, v súlade so strategickým rámcom EÚ v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na základe najnovších vedeckých dôkazov. Takéto usmernenia by mohli okrem iného slúžiť na podporu spoločnej minimálnej vysokej úrovne ochrany všetkých pracovníkov, ktorí sú exponovaní zváračským dymom, naprieč členskými štátmi.

(8) Kovový kobalt a viaceré zlúčeniny kobaltu spĺňajú kritériá klasifikácie ako karcinogény a reprodukčne toxické látky kategórie 1B v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008, a preto sú karcinogénmi alebo reprodukčne toxickými látkami v zmysle vymedzenia v smernici 2004/37/ES. Pracovníci sú často exponovaní zmesi zlúčenín kobaltu, a preto by sa limitné hodnoty expozície pri práci mali uplatňovať na všetky anorganické zlúčeniny kobaltu. Je preto vhodné, na základe dostupných informácií vrátane vedecko-technických údajov, stanoviť limitnú hodnotu pre kobalt a anorganické zlúčeniny kobaltu v smernici 2004/37/ES.

(9) Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci dospel na základe stanoviska výboru pre hodnotenie rizík k záveru, že expozícia kobaltu a anorganickým zlúčeninám kobaltu na pracovisku môže viesť aj k dermálnej senzibilizácii a senzibilizácii dýchacích ciest. Je preto vhodné stanoviť limitné hodnoty pre inhalovateľnú aj respirabilnú frakciu kobaltu a jeho anorganických zlúčenín v rámci rozsahu pôsobnosti smernice 2004/37/ES a priradiť im poznámku o dermálnej a respiračnej senzibilizácii.

(10) V prípade kobaltu a anorganických zlúčenín kobaltu sa predpokladá, že bude náročné dosiahnuť v krátkodobom horizonte súlad s limitnou hodnotou 0,01 mg/m³ pre inhalovateľnú frakciu a 0,0025 mg/m³ pre respirabilnú frakciu. Je preto vhodné zaviesť prechodné obdobie šiestich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice, počas ktorého sa majú uplatňovať limitné hodnoty na úrovni 0,02 mg/m³ (inhalovateľná frakcia) a 0,0042 mg/m³ (respirabilná frakcia).

(11) Kobalt sa používa vo viacerých odvetviach, ako napríklad v odvetví výroby batérií, ktoré majú strategický význam pri dosahovaní cieľov stanovených v Európskej zelenej dohode a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 ([10]). Kobalt je nebezpečný kov, ktorý predstavuje vážne zdravotné riziká pre pracovníkov, ako sú respiračné problémy, poškodenie srdca, štítnej žľazy, pečene alebo obličiek a potenciálna rakovina, pričom sa predpokladá, že jeho spotreba sa do roku 2050 v dôsledku zelenej transformácie zvýši približne o 330 %, a preto je mimoriadne dôležité zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Limitné hodnoty expozície pri práci pre kobalt a anorganické zlúčeniny kobaltu sú teda potrebné, aby sa pomohlo predchádzať dlhodobým účinkom na zdravie a pohodu pracovníkov a aby sa podporila atraktívnosť, konkurencieschopnosť a dlhodobá udržateľnosť kobaltového priemyslu v Únii a zároveň aby sa zabránilo premiestňovaniu podnikov spracúvajúcich kobalt do tretích krajín, ktoré majú menej prísne predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a mení nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj).

(12) Určité odvetvia, v ktorých sú pracovníci exponovaní látkam, ako sú kobalt a polycyklické aromatické uhľovodíky, môžu čeliť ťažkostiam pri dodržiavaní limitných hodnôt expozície pri práci. V tých odvetviach, v ktorých nie je možné expozícii zabrániť ani ju primerane znížiť inými prostriedkami v súlade s článkom 5 smernice 2004/37/ES, by s cieľom zabezpečiť primeranú ochranu pracovníkov mali byť k dispozícii prostriedky na ochranu dýchacích ciest a pracovníci by ich mali riadne používať v súlade s posúdením rizík stanoveným v článku 3 ods. 2 uvedenej smernice. Je potrebné, aby všetky členské štáty vykonávali pravidlá v súlade s hierarchiou opatrení kontroly stanovenou v článku 5 uvedenej smernice s cieľom odstrániť alebo minimalizovať expozíciu pracovníkov konzistentným spôsobom a zabezpečiť rovnaké podmienky naprieč členskými štátmi.

(13) S cieľom predchádzať expozícii karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam alebo ju znižovať sa v smernici 2004/37/ES stanovuje hierarchia technických a organizačných opatrení. V tejto súvislosti by sa osobné ochranné prostriedky, najmä prostriedky na osobnú ochranu dýchacích ciest, mali používať len ako posledná možnosť. Je potrebné zabezpečiť, aby sa osobné ochranné prostriedky vyberali a používali v súlade so smernicou Rady 89/656/EHS ([11]) vrátane požiadavky, aby všetky osobné ochranné prostriedky po každej potrebnej úprave správne vyhovovali používateľovi a boli v súlade s príslušnými ustanoveniami Únie o návrhu a výrobe, pokiaľ ide o bezpečnosť a ochranu zdravia, najmä s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/425 ([12]). Okrem toho je potrebné zabezpečiť, aby sa osobné ochranné prostriedky udržiavali v dobrom prevádzkovom stave a uspokojivom hygienickom stave prostredníctvom potrebnej údržby, opravy a výmeny.

(14) Určité zmesi polycyklických aromatických uhľovodíkov, predovšetkým zmesi, ktoré obsahujú benzo[a]pyrén, spĺňajú kritériá klasifikácie ako karcinogén, mutagén alebo reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008, a preto patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2004/37/ES. V prípade týchto zmesí identifikoval výbor pre hodnotenie rizík možnú absorpciu významného množstva látky cez kožu a Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci sa dohodol, že je dôležité zaviesť limitnú hodnotu expozície pri práci pre všetky zmesi polycyklických aromatických uhľovodíkov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2004/37/ES, meranú ako benzo[a]pyrén, a zachovať poznámku o koži, ktorá je už uvedená v prílohe III k uvedenej smernici.

(15) V prípade zmesí polycyklických aromatických uhľovodíkov sa predpokladá, že pre niektoré odvetvia bude náročné dosiahnuť v krátkodobom horizonte súlad s limitnou hodnotu 0,00007 mg/m^3 (meranou ako benzo[a]pyrén). Je preto vhodné zaviesť prechodné obdobie siedmich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti tejto smernice, počas ktorého sa má uplatňovať limitná hodnota 0,00014 mg/m^3 (meraná ako benzo[a]pyrén). Toto prechodné obdobie by sa malo obmedziť na tieto odvetvia: a) zlievarne ocele a železa, ktoré zahŕňajú výrobcov ferozliatin; b) výrobcovia hliníka; c) výrobcovia uhlíka a grafitu; d) koksárne; e) destilácia uhoľného dechtu; f) výrobcovia žiaruvzdorných výrobkov; g) zváranie železničných koľají; h) procesy metalurgie iných neželezných kovov a i) odlievanie kovov.

(16) Z dostupných vedeckých a technických údajov vrátane stanovísk výboru pre hodnotenie rizík a Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vyplýva, že izoprén spĺňa kritériá klasifikácie ako karcinogén kategórie 1B v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008, a preto je v zmysle vymedzenia v smernici 2004/37/ES karcinogénom. V súlade s výsledkom tripartitného procesu je preto vhodné stanoviť limitnú hodnotu dlhodobej expozície pri práci na úrovni 8,5 mg/m^3 (3 ppm) s cieľom zabrániť potenciálnym rizikám pre zdravie pracovníkov a zabezpečiť rovnaké podmienky vo všetkých členských štátoch.

([11]) Smernica Rady 89/656/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku (tretia samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Ú. v. ES L 393, 30.12.1989, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1989/656/oj).

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/425 z 9. marca 2016 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady 89/686/EHS (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/425/oj).

(17) 1,4-dioxán spĺňa kritériá klasifikácie ako karcinogén kategórie 1B v súlade s nariadením (ES) č. 1272/2008, a preto je karcinogénom v zmysle vymedzenia v smernici 2004/37/ES. Preto je vhodné na základe dostupných informácií vrátane vedeckých a technických údajov, ako sú stanoviská výboru pre hodnotenie rizík a Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, stanoviť limitnú hodnotu dlhodobej expozície pri práci na úrovni 7,3 mg/m³ (2 ppm) a limitnú hodnotu krátkodobej expozície pri práci na úrovni 73 mg/m³ (20 ppm) doplnenú o poznámku o koži, ako aj biologickú medznú hodnotu na úrovni 45 mg kyseliny (2-hydroxyetoxy)octovej (HEAA) v moči/g kreatinínu meranú na konci expozície alebo zmeny v súlade s vnútroštátnym právom alebo praxou.

(18) Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/431 ([13]) sa rozšíril rozsah pôsobnosti smernice 2004/37/ES tak, aby zahŕňala reprodukčne toxické látky vrátane ortuti a dvojmocných anorganických zlúčenín ortuti, ktoré boli doplnené do prílohy III k smernici 2004/37/ES. Keďže nie všetky dvojmocné anorganické zlúčeniny ortuti možno klasifikovať ako reprodukčne toxické látky, je potrebné objasniť, že limitná hodnota sa vzťahuje len na ortuť a dvojmocné anorganické zlúčeniny ortuti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2004/37/ES.

(19) Nebezpečné lieky, pokiaľ obsahujú karcinogénne, mutagénne alebo reprodukčne toxické látky, patria do rozsahu pôsobnosti smernice 2004/37/ES, ako sa uznáva v pracovných vymedzeniach a príkladoch stanovených v usmernení Komisie z 28. apríla 2023 týkajúcom sa bezpečného nakladania s nebezpečnými liekmi pri práci. S cieľom uľahčiť identifikáciu uvedených látok Komisia 20. februára 2025 uverejnila oznámenie s názvom „Orientačný zoznam nebezpečných liekov podľa článku 18a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES z 29. apríla 2004 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam pri práci“, čím sa umožnilo konzistentné uplatňovanie smernice 2004/37/ES na ochranu zdravia a bezpečnosti exponovaných pracovníkov.

(20) Komisia uskutočnila dvojfázovú konzultáciu so sociálnymi partnermi v súlade s článkom 154 ZFEÚ. Konzultovala aj s Poradným výborom pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci prijal stanoviská ku všetkým látkam, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, a pre každú z nich odporučil jednu alebo viacero záväzných limitných hodnôt a vo vhodných prípadoch pre niektoré z nich aj poznámky a prechodné hodnoty. Prechodné hodnoty umožňujú zamestnávateľom uskutočniť potrebné investície do dodatočných opatrení riadenia rizík a vyvinúť technické prostriedky na zabezpečenie súladu. V tejto súvislosti by pri vývoji inovačných riešení na ochranu zdravia pracovníkov mohli pomôcť existujúce programy Únie, ako je napríklad program Horizont Európa.

(21) Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Komisia by mala pri stanovovaní alebo revízii limitných hodnôt konzultovať s výborom pre hodnotenie rizík a Poradným výborom pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, aby sa zabezpečilo, že uvedené hodnoty sú založené na dôkazoch, primerané a merateľné.

(22) Je nevyhnutné, aby sa na stanovenie záväzných limitných hodnôt podľa smernice 2004/37/ES použil riadny legislatívny postup, pretože zmena uvedenej smernice nie je len vecou technického posúdenia, ale vyžaduje si aj politické posúdenie.

(23) Určitým pracovníkom, najmä hasičom a inému personálu záchranných služieb, hrozí, že počas svojej práce budú vystavení rôznym nebezpečenstvám vyplývajúcim z požiarov a udalostí nesúvisiacich s požiarmi vrátane karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok. Je preto dôležité, aby zamestnávatelia hasičov a iného personálu záchranných služieb posúdili a znížili riziko expozície karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam, a to v súlade so smernicou 2004/37/ES a s cieľom posilniť ochranu hasičov a iného personálu záchranných služieb okrem iného pred polycyklickými aromatickými uhľovodíkmi, a tým znížiť riziko chorôb z povolania. Už sa vypracovali usmernenia týkajúce sa rizík vyplývajúcich z expozície azbestu vrátane odvetvových usmernení pre hasičov a iný personál záchranných služieb. Vzhľadom na osobitné riziká a riziká na vysokej úrovni spojené so záchrannými službami je dôležité, aby Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „agentúra EU-OSHA“) v spolupráci s príslušnými sociálnymi partnermi a vnútroštátnymi orgánmi zvážila vytvorenie osobitného online interaktívneho nástroja na hodnotenie rizík (OiRA) prispôsobeného potrebám uvedených služieb.

([13]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/431 z 9. marca 2022, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (Ú. v. EÚ L 88, 16.3.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/431/oj).

(24) Pracovníci sú na pracovisku často vystavení zmesi nebezpečných látok, čo môže zvýšiť riziká a spôsobiť nepriaznivé účinky na zdravie. V prípade expozície kombinácii látok, ktoré pôsobia rovnakým spôsobom alebo pôsobia na rovnaké cieľové orgány, tkanivá či bunky, môže byť potrebné prispôsobiť uplatňovanie limitných hodnôt expozície pri práci stanovených podľa smernice 2004/37/ES s cieľom zohľadniť kombinované účinky uvedených látok. Týka sa to okrem iného hasičov a iného personálu záchranných služieb. Pri príprave usmernení Únie o účinkoch expozície kombinácii látok by Komisia mala zohľadniť príslušné špecifiká uvedených služieb. Takéto usmernenia by sa mali uverejniť na webovom sídle agentúry EU-OSHA a vo všetkých členských štátoch by ich mali šíriť relevantné príslušné orgány.

(25) Je potrebné, aby pracovníci absolvovali dostatočné a primerané školenie na základe všetkých dostupných informácií, ak sú exponovaní alebo by mohli byť exponovaní karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam vrátane tých, ktoré sa nachádzajú v určitých nebezpečných liekoch. Školenie, ktoré je zamestnávateľ povinný poskytovať podľa smernice 2004/37/ES, by malo byť prispôsobené tak, aby zohľadňovalo nové alebo zmenené riziko, najmä ak sú pracovníci exponovaní novým karcinogénom, mutagénom alebo reprodukčne toxickým látkam alebo viacerým rôznym karcinogénom, mutagénom či reprodukčne toxickým látkam, a to aj v nebezpečných liekoch, alebo v prípade zmeny okolností súvisiacich s prácou. Uvedené školenie by sa malo v prípade potreby pravidelne opakovať.

(26) Celoúnijné údaje týkajúce sa zdravotných problémov súvisiacich s prácou v dôsledku expozície kobaltu a anorganickým zlúčeninám kobaltu, polycyklickým aromatickým uhľovodíkom, izoprénu a 1,4-dioxánu často nie sú k dispozícii, sú nespoľahlivé alebo nedostatočné. Preto by mohlo byť vhodné, aby Komisia zvážila vypracovanie odporúčaní týkajúcich sa zberu údajov členskými štátmi s cieľom zlepšiť podávanie správ a registre expozícií.

(27) Dosiahnutie vysokej úrovne ochrany pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s karcinogénmi, mutagénmi a reprodukčne toxickými látkami si vyžaduje, aby členské štáty zachovávali rovnakú ochranu pre všetkých pracovníkov a uľahčili MSP vrátane mikropodnikov dodržiavanie súladu s povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice 2004/37/ES. MSP vrátane mikropodnikov, ktoré predstavujú veľkú väčšinu podnikov v Únii, majú obmedzené finančné, technické a ľudské zdroje. Je dôležité, aby MSP vrátane mikropodnikov boli schopné dodržiavať súlad s uvedenou smernicou, aby neboli neprimerane zasiahnuté, najmä administratívnymi požiadavkami, a boli schopné pokročiť smerom k odstráneniu rizík súvisiacich s expozíciou karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam na pracovisku, čo bude prínosom pre všetkých pracovníkov.

(28) Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci prijal 29. mája 2024 stanovisko o prioritných chemických látkach pre nové alebo revidované limitné hodnoty expozície pri práci podľa právnych predpisov Únie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v ktorom sa určuje zoznam prioritných látok, ktoré sa majú používať pri vypracúvaní návrhu limitnej hodnoty Únie podľa smernice 2004/37/ES. Zoznam obsahuje najmä päť látok alebo skupinu látok klasifikovaných ako „látky s okamžitou prioritou“ (oxímy, butanón-oxím, N-(hydroxymetyl)akrylamid (NMA), organocíny a 1,2-dibrómetán (etyléndibromid)). Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci dôrazne odporučil, aby Komisia použila tento zoznam pri výbere chemických látok, ktoré zahrnie do svojich legislatívnych návrhov na zmenu smernice 2004/37/ES na účely zahrnutia nových alebo revidovaných limitných hodnôt.

(29) Keďže cieľ tejto smernice, a to chrániť zamestnancov pred expozíciou karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam pri práci, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale z dôvodu jeho rozsahu a dôsledkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, Únia môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(30) Smernica 2004/37/ES by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Smernica 2004/37/ES sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) v písmene a) sa bod ii) nahrádza takto:

„ii) látka, zmes alebo proces uvedené v prílohe I k tejto smernici alebo látka alebo zmes uvoľňované pri procese uvedenom v uvedenej prílohe, ktoré majú karcinogénne účinky;“

b) v písmene b) sa bod ii) nahrádza takto:

„ii) látka, zmes alebo proces uvedené v prílohe I k tejto smernici alebo látka alebo zmes uvoľňované pri procese uvedenom v uvedenej prílohe, ktoré majú mutagénne účinky;“

c) písmeno ba) sa nahrádza takto:

„ba) ‚reprodukčne toxická látka‘ je:

i) látka alebo zmes, ktoré spĺňajú kritériá klasifikácie ako reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B podľa prílohy I k nariadeniu (ES) č. 1272/2008;

ii) látka, zmes alebo proces uvedené v prílohe I k tejto smernici alebo látka alebo zmes uvoľňované pri procese uvedenom v uvedenej prílohe, ktoré majú reprodukčne toxické účinky;“.

2. V článku 5 ods. 5 sa dopĺňa tento pododsek:

„Individuálne ochranné opatrenia uvedené v písmene g) prvého pododseku tohto odseku zahŕňajú osobné ochranné prostriedky, najmä prostriedky na ochranu dýchacích ciest, ak napriek zavedeniu technických a organizačných opatrení na prevenciu alebo zníženie expozície v súlade s týmto článkom nie je možné expozícii zabrániť alebo ju primerane znížiť inými spôsobmi. V takýchto prípadoch sa osobné ochranné prostriedky používajú ako posledná možnosť, aby sa zabezpečila primeraná ochrana pracovníkov a v každom prípade aby sa zabránilo expozícii presahujúcej stanovené limitné hodnoty. Osobné ochranné prostriedky sa riadne vyberajú, individuálne upravujú tak, aby vyhovovali používateľovi, a udržiavajú v súlade s článkami 4 a 5 smernice Rady 89/656/EHS (*).

(*) Smernica Rady 89/656/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na používanie osobných ochranných prostriedkov pracovníkmi na pracovisku (tretia samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Ú. v. ES L 393, 30.12.1989, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1989/656/oj).“

3. V článku 10 sa dopĺňa tento odsek:

„3. Pri nosení osobných ochranných prostriedkov majú pracovníci nárok na pravidelné prestávky v priestore, kde neexistuje riziko kontaminácie karcinogénmi, mutagénmi alebo reprodukčne toxickými látkami. Trvanie a frekvencia prestávok sa určí s prihliadnutím na posúdenie rizík pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.“

4. V článku 18a sa dopĺňa tento odsek:

„12. Komisia zohľadní akýkoľvek nový vývoj vedeckých poznatkov vrátane stanovísk výboru pre hodnotenie rizík Európskej chemickej agentúry a po náležitej konzultácii s relevantnými zainteresovanými stranami vo vhodných prípadoch posúdi, či je potrebné stanoviť dodatočné limitné hodnoty pre látky obsiahnuté vo zváračských dymoch uvedených v prílohe I bode 9 k tejto smernici.“

5. Prílohy I, III a IIIa k smernici 2004/37/ES sa menia v súlade s prílohou k tejto smernici.

Článok 2

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 20. novembra 2028. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 3

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 4

Táto smernica je určená členským štátom.

V Štrasburgu 21. októbra 2026

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*
R. METSOLA	T. DOOLEY

PRÍLOHA

Prílohy I, III a IIIa k smernici 2004/37/ES sa menia takto:

1. V prílohe I sa názov nahrádza takto:

„Zoznam látok, zmesí a procesov [článok 2 písm. a) bod ii), písm. b) bod ii) a písm. ba) bod ii)]“.

2. V prílohe I sa dopĺňa tento bod:

„9. Práca, pri ktorej dochádza k expozícii dymom, ktoré vznikajú pri zváraní a ktoré obsahujú látky alebo zmesi spĺňajúce kritériá klasifikácie ako karcinogén, mutagén alebo reprodukčne toxická látka kategórie 1A alebo 1B stanovené v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 1272/2008 (*).

(*) Expozícia nesmie presiahnuť limitnú hodnotu pre karcinogén, mutagén alebo reprodukčne toxickú látku stanovenú v prílohe III k tejto smernici, ak sa tieto látky uvoľňujú počas zvárania.“

3. V prílohe III sa bod A mení takto:

a) v tabuľke sa riadok „zmesi polycyklických aromatických uhľovodíkov, osobitne tie, ktoré obsahujú benzo[a]pyrén a ktoré sú karcinogénmi v zmysle tejto smernice“, nahrádza takto:

„Názov chemického faktora	Č. EC[1]	Č. CAS[2]	Limitné hodnoty						Poznámka	Prechodné opatrenia
			8-hodinová expozícia[3]			Krátkodobá expozícia[4]				
			mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]	mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]		
Zmesi polycyklických aromatických uhľovodíkov, osobitne tie, ktoré obsahujú benzo[a] pyrén a ktoré sú karcinogénmi, mutagénmi alebo reprodukčne toxickými látkami v zmysle vymedzenia v tejto smernici			0,00007 ([17])						koža [10]	Limitná hodnota 0,00014 ([17]) do 20. novembra 2033 obmedzená na tieto odvetvia: 1. zlievarne ocele a železa, ktoré zahŕňajú výrobcov ferozliatin; 2. výrobcovia hliníka; 3. výrobcovia uhlíka a grafitu; 4. koksárne; 5. destilácia uhoľného dechtu; 6. výrobcovia žiaruvzdorných výrobkov; 7. zváranie železničných koľají; 8. procesy metalurgie iných neželezných kovov a 9. odlievanie kovov.

([17]) Merané ako benzo[a]pyrén.“;

b) v tabuľke sa riadok „ortuť a dvojmocné anorganické zlúčeniny ortuti vrátane oxidu ortuťnatého a chloridu ortuťnatého (merané ako ortuť)“ nahrádza takto:

„Názov chemického faktora	Č. EC[1]	Č. CAS[2]	Limitné hodnoty						Poznámka	Prechodné opatrenia
			8-hodinová expozícia[3]			Krátkodobá expozícia[4]				
			mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]	mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]		
Ortuť a dvojmocné anorganické zlúčeniny ortuti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice (merané ako ortuť)			0,02“;							

c) do tabuľky sa dopĺňajú tieto riadky:

Názov chemického faktora	Č. EC[1]	Č. CAS[2]	Limitné hodnoty						Poznámka	Prechodné opatrenia
			8-hodinová expozícia[3]			Krátkodobá expozícia[4]				
			mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]	mg/m³[5]	ppm[6]	f/ml[7]		
„Kobalt a anorganické zlúčeniny kobaltu			0,01 ([18]) 0,0025 ([19])						dermálna a respiračná senzibilizácia[13]	Limitná hodnota 0,02 ([18]) a 0,0042 ([19]) do 20. novembra 2032
Izoprén	201-143-3	78-79-5	8,5	3	—	—	—	—		
1,4-dioxán	204-661-8	123-91-1	7,3	2		73	20		koža[10]	

([18]) Inhalovateľná frakcia meraná ako kobalt.
([19]) Respirabilná frakcia meraná ako kobalt.“

4. Príloha IIIa sa nahrádza takto:

„PRÍLOHA IIIa

BIOLOGICKÉ MEDZNÉ HODNOTY A OPATRENIA ZDRAVOTNÉHO DOHĽADU

(článok 16 ods. 4)

1. Olovo a jeho anorganické zlúčeniny

1.1. Súčasťou biologického monitorovania musí byť meranie hladiny olova v krvi (PbB) absorpčnou spektrometriou alebo metódou s rovnocennými výsledkami.

1.1.1. Do 31. decembra 2028 je záväzná biologická medzná hodnota:

30 µg Pb/100 ml krvi

U pracovníkov, ktorých hladina olova v krvi presahuje biologickú medznú hodnotu 30 µg Pb/100 ml krvi v dôsledku expozície, ku ktorej došlo pred 9. aprílom 2026, ale je nižšia ako 70 µg Pb/100 ml krvi, sa pravidelne vykonáva zdravotný dohľad. Ak sa u týchto pracovníkov zaznamená klesajúci trend smerom k medznej hodnote 30 µg Pb/100 ml krvi, môže sa im povoliť, aby ďalej vykonávali prácu, ktorá zahŕňa expozíciu olovu.

1.1.2. Od 1. januára 2029 je záväzná biologická medzná hodnota:

15 µg Pb/100 ml krvi (*)

U pracovníkov, ktorých hladina olova v krvi presahuje biologickú medznú hodnotu 15 µg Pb/100 ml krvi v dôsledku expozície, ku ktorej došlo pred 9. aprílom 2026, ale je nižšia ako 30 µg Pb/100 ml krvi, sa pravidelne vykonáva zdravotný dohľad. Ak sa u týchto pracovníkov zaznamená klesajúci trend smerom k medznej hodnote 15 µg Pb/100 ml krvi, môže sa im povoliť, aby ďalej vykonávali prácu, ktorá zahŕňa expozíciu olovu.

1.2. Zdravotný dohľad sa vykonáva v prípade expozície olovu vo vzduchu pri koncentrácii vyššej ako 0,015 mg/m³ vypočítanej ako časovo vážený priemer za 40 hodín týždenne alebo ak sa u jednotlivých pracovníkov nameria v krvi hladina olova vyššia ako 9 µg Pb/100 ml. Zdravotný dohľad sa vykonáva aj v prípade pracovníčok v reprodukčnom veku, ktorých hladina olova v krvi presahuje 4,5 µg Pb/100 ml krvi alebo vnútroštátnu referenčnú hodnotu pre bežnú populáciu, ktorá nie je pri práci vystavená olovu, ak takáto hodnota existuje.

2. 1,4-dioxán

Záväzná biologická medzná hodnota je 45 mg HEAA (**) v moči/g kreatinínu, meraná na konci expozície alebo zmeny v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.

(*) Odporúča sa, aby hladina olova v krvi u žien v reprodukčnom veku neprekračovala referenčné hodnoty stanovené pre bežnú populáciu v príslušnom členskom štáte, ktorá nie je pri práci vystavená olovu. Ak nie sú k dispozícii vnútroštátne referenčné hladiny, odporúča sa, aby hladiny olova v krvi u žien v reprodukčnom veku neprekročili biologickú smerodajnú hodnotu 4,5 µg/100 ml.

(**) Kyselina (2-hydroxyetoxy)octová.“